

Reformierakond 2015 programm

RAHVUSLIKU JULGEOLEKU STRATEEGIA

ARUTELUKS AVALIKKUSELE

Lähtudes Eesti Vabariigi põhiseadusest, mille preambula kohaselt Eesti rahvas kõikumatus usus ja vankumatus tahtes kindlustada ja arendada riiki, mis on loodud Eesti rahva riikliku enesemääramise kustumatul õigusel ja välja kuulutatud 1918. aasta 24. veebruaril, mis on rajatud vabadusele, õiglusele ja õigusele, mis on kaitseks sisemisele ja välisele rahule ning pandiks praegustele ja tulevastele põlvetele nende ühiskondlikus edus ja üldises kasus, mis peab tagama eesti rahvuse, keele ja kultuuri säilimise läbi aegade – peab Reformierakond vajalikuks oma põhimõtete sätestamiseks

kiita heaks alljärgnev:

RAHVUSLIKU JULGEOLEKU STRATEEGIA

Eesti rahva vabadust, heaolu ja turvalisust ohustavad Eesti riigi vahetus naabruses asuv agressiivne välisriik, loodusjõud, terrorism ja inimlikud eksimused.

Nende ohtude täielik kaotamine ei ole meie võimuses, aga meie kõigi võimuses on üheskoos ehitada riiki, mis on eeskujulikult valmis ennetama oma kodanike heaolu ja julgeolekut ähvardavaid ohte ning toime tulema realiseerunud ohtudega.

Eesti rahva vabaduse, heaolu ja julgeoleku kõige kindlamaks tagatiseks on eeskujulikult korraldatud Eesti riik, mida Eesti kodanikud soovivad ühiselt edendada ja kaitsta.

Reformierakonna nägemuses on Eesti rahvusliku julgeoleku strateegia nurgakivideks/eesmärkideks:

1. Eesti rahva tugev Eesti identiteet, mis väljendub muuhulgas samastumises euroopalike väärtustega ning riigi ja kaaskodanike saavutustega, rahulolus sotsiaalmajanduslike arengutega, kõrges turvatundes ja kaitsetahtes ning kultuurilises ühtekuuluvustundes.
2. Õiglus- ja kindlustunnet loov toimiv õigusriiklus ja kodanikuühiskond, mis põhineb parlamentaarsel demokraatial, võimude lahususel ja tasakaalul.
3. Pikaajaliselt ettevaatav, demograafilisi ja ökoloogilisi arenguid arvestav kestlik ja innovatiivne ühiskonnakorraldus igal tasandil – Eesti küla- kogukonnast Euroopa Liidu institutsioonideni.
4. Eesti kõrge rahvusvaheline maine ning head suhted kõigi rahumeelsete ja oma kodanike heaolu, stabiilsust ja tehnoloogia arengut edendavate riikidega.
5. NATO, Euroopa Liidu jt liberaalset demokraatiat edendavate ja kaitsvate rahvusvaheliste institutsioonide sisemine ühtsus ja tegutsemisvõime ühiste väärtuste kaitsmisel ning avatus samu väärtusi kandvate riikide liitumiseks.

6. Riigikaitse laia käsitluse rakendamine ning iseseisva, viivitamatut reageerimist võimaldava kaitsevõime väljaarendamine tasemeni, mis võimaldaks ohtude tõrjumise kuni kollektiivsete kaitsemehhanismide rakendumiseni. Euroopa Liidu ja NATO välispiiri tugevdamine. Kõigi kodanike ja nende ühenduste teadlik ja professionaalne osalemine riigikaitse täpselt väljatöötatud tööjaotuses.
7. Elutähtsate teenuste tagamine ohuolukordades. Venemaast sõltuvuse (gaas, elekter, transpordiühendused jne) minimeerimine ning infra- ja tarneühenduste mitmekesistamine, mh Eesti ühendamine energia- ja transpordiühendustega Kesk-Euroopa ja Skandinaaviaga. NATO kollektiivkaitse rakendumiseks kriitilise tähtsusega tsiviiltaristu väljaarendamine.
8. Eesti elanike turvatunne. Eesti elanike objektiivne informeerimine ning psühholoogilise kaitse arendamine, mis võimaldaks vältida vaenulike infomanipulatsioonide mõju. Tsiviilkontrollile alluvate ja liitlastega igakülget koostööd tegevate eriteenistuste võimekuse oluline tõstmine.

Rahvusliku julgeoleku strateegia eesmärkide saavutamiseks:

EESMÄRK 1: Eesti rahva tugev Eesti identiteet, mis väljendub muuhulgas samastumises euroopalike väärtustega ning riigi ja kaaskodanike saavutustega, rahulolus sotsiaal-majanduslike arengutega, kõrges turvatundes ja kaitsetahtes ning kultuurilises ühtekuuluvustundes.

Reformierakond

- viib läbi sissetulekute – palkade ja sellest tulenevalt pensionide ja eelarvest makstavate toetuste – kasvu toetavat majanduspoliitikat sihiga lähendada Eesti elanike elatustaset Põhjamaadele
- viib ellu sotsiaalpoliitikat, mille põhimõtteks on: „kõik peavad Eesti majanduse kasvust osa saama”, ja reformid sihiga aidata fookustatult ja tõhusamalt just kõige hapramas seisus olijaid – lastega suurperesid, pensionäre, puudust kannatavaid kaaskodanikke
- hoiab Eestit vaba ja isikuvabadusi kaitsva riigina, arendab ühiskonda avatuse ja sallivuse vaimus
- seab sihiks Eesti „kultuurilise jooksevkonto” ülejäägi ehk Eesti kultuuri-loomingu rahvusvahelise läbilöögi ja -müügi (kultuurieksporti) suurenemise, vajadusel nihutades loometegevuse toetusmehhanismide raskuskeset senisest enam turunduse ja levitamise toetamisele
- edendab ja julgustab senisest enam looma ja avalikult kasutama Eesti identiteeti ning edumeelsust tähistavaid sümboleid (muuhulgas viib ellu programmi „Rahvuslipu väljak igasse linna- ja vallakeskusesse”)
- kujundab ja viib ellu vähemusrahvuste poliitikat, mis tõstab Eesti ühiskonna sisemist sidusust
- taotleb regionaalsete erinevuste, sh Ida-Viru arenguerinevuste vähendamist, vajadusel revideerides riiklike vahendite täiendavat suunamist tasandusfondi kaudu
- lõpetab kodakondsusetuse taastootmise ning seadustab topeltkodakondsuse sünnijärgsetele (põlvnemisel põhineval) Eesti kodanikele, välja arvatud Venemaa kodanikele

EESMÄRK 2: Õiglus- ja kindlustunnet loov toimiv õigusriiklus ja kodanikuühiskond, mis põhineb parlamentaarsel demokraatial, võimude lahususel ja tasakaalul.

Reformierakond

- jääb kindlaks tugeva mitmeparteilise parlamentaarse demokraatia ideaalidele, kaasajastab ja muudab avatumaks Riigikogu töö
- seisab põhiseadusliku ja riigikorraldusliku stabiilsuse eest
- seisab võimude lahususe ja tasakaalu eest ning õigusriikluse ja õigusemõistmise tugevdamise eest
- ühtlustab ja liidab (kodifitseerib) valimisseadused kokku ühte seadusandlikku akti ning langetab aktiivse valimisõiguse kasutamise õiguse vanusepiiri kohalikel valimistel 16. eluaastale
- täiendab Vabariigi Presidendi valimise korda, et võimaldada kandidaatidele rohkem aega demokraatlikuks debatiks
- kaasajastab Vabariigi Valitsuse tegevuse õiguslikke aluseid, et muuta valitsuse tegevus paindlikumaks ning võimaldada poliitiliste prioriteetide ja valdkonnapõhist juhtimist
- soovib kujundada Eestist Euroopa andmekaitseliidri, pöörates erilist tähelepanu kodanike isikuandmete kaitsele, sh tõhustab asjakohast kohtulikku kaitset. Peab digitehnoloogiat võimalusi loovaks ja arengut soodustavaks. Toetab kogu Euroopa Liitu hõlmava andmekaitsereformi läbiviimist ühtsete põhimõtete alusel
- jätkab tööd kriminaalmenetluse uuendamiseks ja kaasajastamiseks, et tagada põhiõiguste- ja vabaduste senisest tõhusam kaitse menetluse efektiivsust kahjustamata. Muudab järelevalveametkondade tegevuse järelevalve tõhusamaks, sõltumatumaks ja professionaalsemaks. Annab järelevalveametkondade õiguspärase tegevuse, järelevalve lisafunktsiooni õiguskantslerile

- väärtustab ja tunnustab riigist rippumatu kodanikuühiskonna kui olulise julgeolekuteguri (hajutatud iseorganiseerumise ja riigivõimu taastootmise võime) edenemist ning valmisolekut partnerluses riigiga suurema rolli ja vastutuse kandmiseks ühiskonnaelu korraldamisel
- jätkab õigussüsteemi arendamist kodifitseerimise ja lihtsustamise suunas. Arendab infosüsteeme, mis tagavad kõigi õigusaktide, kohtuotsuste ja riigi põhiregistrite pideva kättesaadavuse kõigile, kellel on selleks vajadus. Rakendab õigusaktide mõjude järelhindamise süsteemi
- seisab vastu seadusandlikule ülereguleerimisele, taotleb haldus- ja õigusaktides selget keelekasutust ning soovib ühiskonnaelu korraldamisel enam lähtuda eetikast ja tervest mõistusest. Seisab vastu riigielu ülemäärasele bürokratiseerumisele, taotledes tarbetute dubleerimiste, kooskõlastuste ja menetluste vähendamist

EESMÄRK 3: Pikaajaliselt ettevaatav, demograafilisi ja ökoloogilisi arenguid arvestav kestlik ja innovatiivne ühiskonnakorraldus igal tasandil – Eesti külakogukonnast Euroopa Liidu institutsioonideni.

Reformierakond

- arendab järjepidevat laste sündi ning perekonnas kasvatamist toetavat perepoliitikat ja keskkonda
- suurendab panust eesti keele ja Eesti kultuuri toetamisse
- julgustab ja suunab kodanikke juba varajasest lapsepõlvest alates tervena elatud aastaid juurde toovale tervisekäitumisele, kehakultuuriga tegelemisele ja välditavate õnnetuste ennetamisele
- suurendab riigi ja Euroopa Liidu panust innovatsiooni (sealhulgas riigikorralduses ja sotsiaalsetes suhetes) ning seda toetavasse teadus- ja arendustegevusse, mis seab eesmärgiks leida toimivad lahendused toimetulekuks pikaajaliste demograafiliste ja ökoloogiliste arengutega
- kohandab riigi üleschituse ja halduskorralduse, eelkõige sotsiaal-, tööturu- ja tervishoiupoliitika, aga ka territoriaalse halduse järk-järgult vastavaks pikaajalistele demograafilistele ja ökoloogilistele trendidele
- julgustab ja toetab kodanike ettevõtlikkust ja riskivõtmist nii majanduse kui kultuuri vallas ja seisab Euroopa Liidu poliitikate kujundamisel järjekindlalt sama põhimõtte eest
- soovib kiirendada kogu Euroopa Liidu üleminekut ressursitõhusa ja madala süsinikuemissiooniga majandusele, mis panustab innovatsioonile ja vähendab sõltuvust energiaimpordist
- toetab Euroopa Liidu eelarvest uurimistöole ja investeeringutele antava abi suunamist tulevikule suunatud sektoritesse, näiteks taastuvenergiaallikate sektorisse
- rakendab programmi konkurentsivõimelise hinnaga energiavarustuse turvaliseks ja pikaajaliseks tagamiseks, sealhulgas jätkab
  - energiasäästu tagavate meetmete juurutamist

- energiaportfelli mitmekesistamist
- ühtse Põhjamaade-Balti elektrituru väljaarendamist ning kodumaiste jaotusvõrkude kaasajastamist
- hajutatud energiatootmise, sealhulgas kohalikul kütteil väiketootmise edendamist energiaühistute poolt
- töötab välja riigi maavarade kasutamise pikaajalise strateegia, mis annab ettevõtjatele investeerimisjulguse ja loob majandusele täiendava kasvueelduse
- käsitleb regionaalpoliitikat osana julgeolekupoliitikast
- seisab selle eest, et ühiskonnakorraldus lähtuks lähimuspõhimõttest – kõik otsused tuleb langetada võimalikult lähedal neid otsuseid puudutavatele isikutele. On vastu Euroopa Liidu bürokratiseerumisele, halduskoormuse suurenemisele ja ülereguleerimisele

EESMÄRK 4: Eesti kõrge rahvusvaheline maine ja head suhted kõigi rahumeelsete ja oma kodanike heaolu, stabiilsust ja tehnoloogia arengut edendavate riikidega.

Reformierakond

- arendab Eestit riigiks, mida tuntakse siin tehtava töö kõrge kvaliteedi, mitmekesise ja hästihoitud loodusrikkuse, leidliku ühiskonnakorralduse, hea äritegemise keskkonna, maailmakultuuri rikastava loomingu ja sõbraliku rahva poolest
- arendab välja globaalse EESTI-võrgustiku, millesse kuuluvad aukonsulid-äriaadikud, välismaal elavad ja töötavad kaasmaalased ning Eesti sõbrad ning nende ühendused
- toetab üleilmalise leviku potentsiaaliga omamaise kultuuriloomingu rahvusvahelist väljaandmist ja turundamist
- viib ellu programmi „10 miljonit e-kodanikku” ning arendab järjepidevalt e-kodanike tarbeks mõeldud teenuseid
- loob võimalused Eesti kui digimaailma ärikeskuse tekkeks, et välismaistel ettevõtetal oleks võimalik oma ärid mugavalt Eestisse registreerida
- valmistab korralikult ette (ennekõike personali ja taristu) ja viib sisukalt läbi mainekujunduslikult olulise Eesti EL-eesistumise aastal 2018, ühendades selle Eesti Vabariigi 100. juubeli tähistamisega ning eduka kandideerimisega ÜRO Julgeolekunõukogu ajutiseks liikmeks aastal 2020
- tegutseb aktiivselt liberaalsete põhiväärtuste – vabaduste, demokraatia ja inimõiguste – kaitsmisel ja edendamisel nii Eestis, Euroopa Liidus kui ka väljaspool ELi piire
- taotleb Euroopa Liidu siseturvalisuse IT-arenduskeskuse toomist Eestisse ja on valmis selleks toetama uue IT Agentuuri hoone rajamist Eestisse
- edendab diplomaatilisi-, majandus- ja kultuurisuhteid, sealhulgas annab arenguabi ja teeb arengukoostööd kõigi riikidega, kui see on Eesti rahvuslikes huvides, järgides rahvusvahelist õigust
- peab vajalikuks toetada Venemaa arengut lääneliku demokraatia suunas

EESMÄRK 5: NATO, Euroopa Liidu jt liberaalsed demokraatiad edendavate ja kaitsvate rahvusvaheliste institutsioonide sisemine ühtsus ja tegutsemisvõime ühiste väärtuste kaitsmisel ning avatus samu väärtusi kandvate riikide liitumiseks.

Reformierakond

- peab oluliseks NATO kollektiivkaitseplaanide pidevat ajakohastamist ja vajaliku väekontingendi olemasolu Eesti kaitsmiseks vastavalt muutuvale ohupildile
- taotleb NATO püsivat sõjalist kohalolekut Eestis (regulaarsed artikkel 5 õppused, eelpositsioneeritud varustus, Balti õhuturve korraldamine Ämarist, roteeruvate üksuste kohalolek jne)
- toetab väga kiire reageerimisvõimega (*Very High Readiness Joint Task Force – VJTF*) üksuse loomist *NATO Response Force*’i (NRF) koosseisus ning osaleb koos koalitsioonipartneritega ühendekspeditsiooniväe JEF (*Joint Expeditionary Force*) loomisel
- hoiab ajakohasena Eesti küberjulgeolekustrateegia, panustab NATO küberkaitse moderniseerimisse ja tõhususe suurendamisse NATO küberkaitse oivakeskuse arendamisega Tallinnas. Seisab küberturvalisuse ja kübervabaduste eest ning annab oma panuse Euroopa Liidu küberkaitsepoliitika väljatöötamisse. Toob Eestisse rohkem rahvusvahelisi üritusi küberkaitsekoolituste ja -õppuste valdkonnas
- arendab välja NATO rahvusvahelise küberõppuste keskkonna (*NATO Cyber Range*)
- jagab kollektiivkaitse ja ühise julgeolekutagamise doktriini – toetab Eesti aktiivset osalemist NATO, ELi, ÜRO ja liitlaste koalitsioonide sõjalistel missioonidel ning Eesti osaluse suurendamist ÜRO rahuvalves
- tugevdab Eesti diplomaatilist võimekust oluliste liitlaste ja rahvusvaheliste organisatsioonide juures

- peab oluliseks tihedat poliitilist ja praktilist koostööd ELi ja/või NATOsse kuuluvate Läänemere-äärsete riikidega, eesmärgiga tagada regiooni julgeolek
- peab ülioluliseks transatlantilist koostööd kõigis valdkondades, sealhulgas Euroopa Liidu ja Põhja-Ameerika ühtse vabakaubandusala loomist
- peab oluliseks kõigi NATO liikmesriikide kaitse-eelarvete suurendamist, eesmärgiga ühtlustada see vähemalt 2% SKT tasemel
- tervitab Rootsi ja Soome julgeolekudebatte võimaliku NATOga liitumise üle ja NATO partnerluse tugevnemist Soome ja Rootsiiga ning loodab peatselt näha neid meie naaberriike ühises kaitsealliansis
- toetab Euroopa Liidu ja NATO tihedat partnerlust. Mõlema liidu liikmena peab vajalikuks Euroopa Liidu ja NATO vastastikku täiendavat kaitsealast koostööd
- peab oluliseks NATO ja ELi otsustavust ja poliitilist tahet seista vastu mistahes agressioonile või rahvusvaheliste lepingute rikkumisele ning välistada signaalide saatmine, mis võib viia arusaamale, et teatud aja järel võidakse agressiooni tagajärgi aktsepteerida kui „uut normaalsust”
- tegutseb selle nimel, et Euroopa Liit oleks tugevam ja ühtsem. Usaldus Euroopas peab rajanema ühtsetele demokraatlikele õigusprintsiipidele ja nelja põhivabaduse – kaupade, teenuste, inimeste ja kapitali vaba liikumise – reaalsele rakendamisele
- toetab Euroopa Liidu suuremat koostööd õigus- ja siseasjades, eelkõige võitluses organiseeritud kuritegevusega
- toetab aktiivselt Euroopa sõjalise koostöö vormi – Euroopa Liidu lahingugruppide kontseptsiooni –, rõhutades vajadust tõsta lahingugruppide kiirreageerimisvõimet, koordineeritust NATOga ja näha ette nende kasutusvõimalus ka Euroopa Liidu liikmesriikide kaitsmiseks. Eestile on oluline jätkata panustamist Põhjala Lahingugruppi, kuhu kuuluvad meie liitlased nii Põhjala kui ka Balti riikidest

- hoiab Euroopa Liidus tähelepanu all energiajulgeoleku teemad ja seostab need Euroopa Liidu ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitikaga
- peab vajalikuks anda Euroopa Komisjonile suuremad volitused liidu-üleses energiakaubanduses ja Euroopa sõltuvuse vähendamist kõrge riskiga Venemaa energiast. Jõuline ja ühel häälel kõnelev Euroopa Liit saavutab teiste riikidega läbirääkimistel paremad tulemused kui liikmesriigid eraldi
- toetab Euroopa Liidu piirivalveagentuuri tugevdamist, et seista vastu kiiresti kasvavale immigratsioonisurvele, toetab Euroopa Liidu sisenemis- ja väljumisregistri ellurakendamist ning uute piirikontrolli infosüsteemide kasutusele võtmist ELi välispiiril, mis võimaldaksid paremat kontrolli ELi välispiiri ületajate ja sisserändajate üle
- kodanike turvalisuse suurendamiseks välismaal toetab ELi välisteenistusele konsulaarfunktsiooni andmist
- peab vajalikuks agressorite ja nende toetajate suhtes mistahes vajalike toimivate mõjutusvahendite, sealhulgas majandussanktsioonide rakendamist. Sanktsioonidele rakendatavate vastumeetmete puhul peavad liitlased kandma sellest tulenevad raskused solidaarselt
- toetab Eesti jätkuvat aktiivset osalemist Euroopa Liidu liikmesriikide vahelise elanikkonnakaitse mehhanismi (*Civil Protection Mechanism*) alases koostöös
- toetab Euroopa Liidu idapartnerluse sihtriikide Ukraina, Gruusia ja Moldova territoriaalset terviklikkust, hoiab selle põhimõtte rikkumisi terava rahvusvahelise tähelepanu all
- toetab ELi edasist laienemist, sealhulgas Gruusia, Moldova ja Ukraina liikumist Euroopa Liidu suunal. Jagab Eesti kogemust Euroopa Liiduga liitumise protsessist meiega samasuguseid väärtusi jagavatele erakondadele ja riikidele ja soovib, et Euroopa Liit oleks aktiivne oma väärtuste levitamisel ja parimate praktikate jagamisel
- teeb kõik endast oleneva, et natsionalistlikud, imperialistlikud ja euroskeptilised ideed ja neid kandvad poliitilised jõud ei omandaks Euroopa Liidus arvestatavat mõjujõudu

EESMÄRK 6: Riigikaitse laia käsitluse rakendamine ning iseseisva, viivitamatut reageerimist võimaldava kaitsevõime väljaarendamine tasemeni, mis võimaldaks ohtude tõrjumise kuni kollektiivsete kaitsemehhanismide rakendumiseni. Euroopa Liidu ja NATO välispiiri tugevdamine. Kõigi kodanike ja nende ühenduste teadlik ja professionaalne osalemine riigikaitse täpselt väljatöötatud tööjaotuses.

Reformierakond

- arendab prioriteetselt laia riigikaitsekäsitluse põhimõtteid ja täiendab vajadusel seadusandlust
- hoiab riigi sõjaliste kaitsekulude ehk kaitse-eelarve vähemalt 2% SKT tasemel, lisaks finantseerib täiendavalt vastuvõtva riigi toetuseks vajalikke tegevusi tingimuste loomiseks liitlaste püsivaks kohalolekuks Eestis
- panustab Eesti kaitsevõime kujundamisel sõjalisele heidutusele NATO kollektiivkaitse ja iseseisva kaitsevõime koostöös ja lähtub eeldusest, et Eesti peab olema suuteline vajalikus ulatuses iseseisvaks sõjaliseks vastupanuks ning valmis NATO liitlasi vastuvõtva riigi toetavate ülesannete täitmiseks
- loob NATO püsiva sõjalise kohaloleku kindlustamiseks liitlastele vajaliku taristu ja tingimused üksuste väljaõppe läbiviimiseks Eestis
- peab Eesti iseseisva kaitsevõime tagamisel võrdselt oluliseks kõrgetasemelise ettevalmistusega kutselisi kaitseväelasi, hästi kokkuharjutanud reservväelasi, pühendunud kaitseliitlasi, kodanikukohust täitvaid ajateenijaid ning tihedat koostööd tsiviilstruktuuridega
- viib lõpuni 2011. aasta põhiseaduse muutmise tuleneva riigikaitse juhtimise reformi, sisustades valitsuse, sh Vabariigi Valitsuse julgeolekukomisjoni keskse rolli riigikaitse korraldamises. Selleks ühendab ka sise-, kaitse- ja välisministeeriumi kogutava integreeritud situatsiooni- ja ohupildi
- toetab riigikaitse kehtiva 10-aastase arengukava elluviimist ning panustab 2016. aastaks valmiva uue arengukava koostamisse

- koostab kogu ühiskonda hõlmava mobilisatsiooniplaani sõjaaja mobilisatsiooniresursside korrastamiseks ja otstarbekaks jaotamiseks riigi sõjalise riigikaitse, tsiviiltoetuse, julgeoleku ning elutähtsate teenuste tagajate vahel
- viib Ämari lennubaasi täielikku vastavusse kollektiivkaitse vajadustega ning rajab seal koostöös liitlastega regionaalse USA-Balti-Põhjala riikide õhuväe väljaõppekeskuse
- loob ühtse riikliku laevastiku, selleks ühendab mereväe ja erinevate ametkondade (sh piirivalve) laevad ning arendab välja nõuetele vastava baassadama

Kaitseväes:

- kaitsevõime suurendamiseks hübriidsõja tingimustes eelisarendab erioperatsioonide väejuhatust ja Kaitseliidu juhtimissüsteemi
- koostöös liitlastega arendab välja side- ja juhtimissüsteemi, arvestatava õhu- ja meredessantitõrje võimekuse, alustab rannakaitse loomist Kaitseliidu baasil
- peab prioriteetseks side- ja juhtimissüsteemide, õhu- ja tankitõrjereelvade ning soomuslahingmasinate soetamist
- toetab õppusteks ning lahingolukorraks tarviliku lahingmoona ja -varustuse soetamise olulist suurendamist
- kaasajastab kaitseväeteenistuse korraldust, ajateenistuse atraktiivsuse suurendamiseks tagab äsja ajateenistuse lõpetanutele esimese kolme kuu jooksul riigipoolse tervisekindlustuse
- toetab kaitsevälase elukutse ning sõjalise hariduse prestiiži tõstmist ühiskonnas, sealhulgas tõstab kutselistel kaitseväelastel palka ning 50% võrra ajateenijate hüvitist (*sõdurigarantii*)
- väärtustab kaitsetahet, muuhulgas vabatahtlikult ajateenistusse tulekut, andes vabatahtlikult ajateenistusse astunule võimalusel eelise teenistusse tulekul ja teenistuskoha valikul (*sõdurigarantii*)

Strateegiadokumendi lõpust leiad ka sõdurigarantii ja kaitsepalga idee infograafiku.

- kompenseerib kõigile reservkogunemistel osalejatele seetõttu saamata jäänud töötasu (*kaitsepalk*) ning seadustab tööandja kohustuse hoida ajateenistusse või reservõppekogunemisele kutsutule töökohta
- tõhustab ajateenistuse läbinud kaitseväekohuslaste regulaarse teavitamise süsteemi, seadustab riigi kohustuse õigeaegselt informeerida tööandjat tema töötaja kutsumisest ajateenistusse või reservkogunemisele
- arendab edasi katastroofi-, väli- ja sõjameditsiini teineteist täiendava koostoime kontseptsiooni
- pooldab Kaitseväe aktiivset osalemist rahvusvahelistel missioonidel ja missioonivõimekuse tõstmist
- parandab jätkuvalt nii kutseliste kaitseväelaste kui ajateenijate teenistuskeskonda (elamis-, väljaõppe- ja sportimistingimusi)
- jätkab kaasaegse veteranipoliitika elluviimist ja edasiarendamist
- jätkab koostöös liitlastega Balti Kaitsekolledži arendamist rahvusvaheliseks sõjalise hariduse tippkeskuseks ja tõhustab kolledži koostööd Kaitseväe Ühendatud Õppeasutustega
- uuendab lepingud USA ja teiste liitlastega Eesti ohvitseride koolitamiseks nende väljaõppekeskustes ning liitlasriikide ohvitseride koolitamiseks Eestis

Kaitseliidus:

- edendab Eesti rahvusliku julgeoleku tagamise olulise osana Kaitseliidu võimekust, muuhulgas kiirreageerimisvõimekust, toetab varustuse soetamisel ning vaatab üle Kaitseliidu tegevust reguleeriva seadusandluse, sealhulgas relvaseaduse
- algatab protsessi, et saavutada Kaitseväe (ajateenistuse ja sellel põhineva reservväe) ning Kaitseliidu tugevam omavaheline seostatus ja koostoime
- toetab Küberkaitseliidu tegevust ning sarnaste üksuste loomist Kaitseliidus ka teistes kõrgtehnoloogilistes valdkondades (UAV, ISR jms)

Piiri tugevdamiseks:

- ehitab täies ulatuses välja Eesti idapiiri, sealhulgas Euroopa ja NATO välispiirile väärilise integreeritud tehnilise valvesüsteemi
- loob piirivalve eriuksuse ja parandab piirivalve varustatust. Piiri paremaks valvamiseks võetakse kasutusele droonid
- mereala paremaks kontrollimiseks ja kaitseks soetab uusi multifunktsionaalseid laevu, mis on suutelised tegema nii piirivalve, merepääste kui ka reostustõrje tööd ning on valmis täitma ka riigikaitse ülesandeid
- säilitab piirangud võõrriikide kodanikele piiriäärsete maade omandamisel
- põgenikesurve vähendamiseks mitmekordistab kannatanud inimeste toetamist kriisikolletes

Ühiskonnas laiemalt:

- rakendab praktikasse laia riigikaitse käsitluse põhimõtte, et iga riigikaitse osaleda sooviv kodanik ja organisatsioon teab oma rolli ja ülesandeid kriisiolukorras
- propageerib sportlikke eluviise ning arendab kooli- ja rahvaspordiga tegelemise võimalusi kui olulist osa laia riigikaitset toetavatest tegevustest
- toetab parima teadmise ning erinevate seisukohtade kaasamiseks riigikaitsepoliitika kujundamisel mõttekodade loomist Sise- ja Kaitseministeeriumi juurde, toetab Kaitseuringute Keskuse, Eesti Välispoliitika Instituudi, Eesti NATO Ühingu tegevust, samuti ülikoolide juures tegutsevaid kaitse- ja julgeoleku-uuringute keskusi
- seab sisse tasuta kahe-nädalased riigikaitsekursused kõigile soovijatele, kes ei ole ajateenistust läbinud ega kuulu Kaitseliitu

Strateegiadokumendi lõpust leiad ka 2-nädalaste riigikaitsekursuste, kohustusliku riigikaitseõpetuse ja riigikaitsegümnaasiumi idee infograafiku.

- muudab riigikaitseõpetuse kesk- ja kutseharidust andvate õppeasutuste gümnaasiumiastmes järk-järgult kõigile kohustuslikuks
- kaalub sõjaliselt korraldatud eliitõppeasutusena riigikaitse süvaõppega gümnaasiumi loomist (riigikaitsegümnaasium)
- soodustab rahvusliku kaitsetööstuse arengut osana riigi kaitsevõime arendamisest (vaatlusseadmed, mehitamata luurelennukid, pääste-kaatrid, tehnika hooldustoetus, küberkaitse, info kogumise, töötlemise ja jagamise süsteemid (*big data*) jne), muuhulgas toetab kaitsetööstuse kaasamist rahvusvahelistele missioonidele
- soodustab kaitseotstarbelist teadus- ning arengutegevust, toetab väikese ja keskmise suurusega Eesti ettevõtete suuremat kaasamist Euroopa kaitsetööstuse projektidesse ning Eesti ülikoolide osalust rahvusvahelistes julgeoleku- ja kaitsealastes teadusuuringutes

EESMÄRK 7: Elutähtsate teenuste toimepidevuse tagamine häda-, kriisi- ja sõjaolukordades. Venemaast sõltuvuse (gaas, elekter, transpordiühendused jne) minimeerimine ning infra- ja tarneühenduste mitmekesistamine, mh Eesti ühendamine energia- ja transpordiühendustega Kesk-Euroopa ja Skandinaaviaga. NATO kollektiivkaitse rakendamiseks kriitilise tähtsusega tsiviiltaristu väljarendamine.

Reformierakond

- teeb täiendava inventuuri taristule, mis peab tagama elutähtsate teenuste toimepidevuse tagamise häda-, kriisi- ja sõjaolukordades, vaatab üle riskiobjektide ohutusnõuded ja järelevalve korralduse, võimalike õnnetusstsenaariumidega toimetuleku meetmed ning tihendab vastavate õppuste korraldamist
- käsitleb energia varustuskindlust eraldi tavaolukorras ja kriisiajal. Arendab välja lokaalsed energiavarustuse lahendused elutähtsate teenuste (väeosad, haiglad jmt) toimepidevuse tagamiseks olukorras, kus suur energiataristu ei toimi
- arendab valitsuse kriisikomisjoni ja regionaalsete kriisikomisjonide baasil välja kriisijuhtimiskeskused ja nende koordineerimismehhanismi elutähtsate teenuste toimepidevuse tagamiseks häda- ja kriisiolukordades ning sõjaajal
- teostab vajalikud investeeringud katkematu side tagamiseks kriisisituatsioonides
- toetab elutähtsate teenuste juhtimissüsteemide, isikuandmete jt andmebaaside dubleerimiseks ja turvaliseks hoidmiseks riigipilve väljaarendamist ning oluliste andmebaaside turvalist dubleerimist asupaigaga väljaspool Eestit
- soovib Eesti elektrisüsteemi lahtisidumist Venemaast hiljemalt aastaks 2025 ja vastavate tegevuste tunnistamist ASi Elering strateegiliseks prioriteediks

- soovib täiendada Eesti-Läti elektri ülekandeliini rajamist võimalikult kiiresti
- energiapuuduse tagamiseks välistab streigiõiguse energiatootmisahelas
- parandab strateegiliselt oluliste maanteed (Tallinn-Ikla; Tallinn-Narva ja Tallinn-Luhamaa) läbilaskevõimet ja nende ühendusteid lennuväljade ja sadamatega
- laiendab Tallinna Lennujaama lennuliiklusalala, mis võimaldaks vastu võtta suuremaid ja rohkem lennukeid, vajadusel parandab ka teiste lennuväljade vastuvõtuvõimekust
- rajab Rail Balticu, mis ühendab Eesti Kesk-Euroopaga
- vaatab üle ja vajadusel täiendab kriisi- ja sõjaolukordadeks vajalikud varud (ravimid, energiakandjad, Eesti tootjate toodetud toiduained ja muud elutähtsad kaubad)
- vaatab üle ja vajadusel suurendab kiirabibrigaadide arvu tagamaks kiirabiteenuse kui ühe olulise elutähtsa teenuse toimepidevust
- soovib omandada gaasi põhivõrgu osaluse ettevõttele, milles on riigil kontrolliv osalus. Tänapäevases geopoliitilises olukorras peab olema tagatud riigi kontroll kriitilise energiataristu üle, tagamaks tarbijate varustuskindlust energiakandjatega igas olukorras
- toetab Balti regionaalse gaasitaristu (Soomes ja Balti riikide vahelised ühendused, sh *Baltic Connector*) kiiret väljaarendamist ning selle liitmist ühise Euroopa Liidu gaasituruga (sh GIPL ehk Poola-Leedu gaasitoru)
- toetab LNG terminalide ehitamist Eestisse

EESMÄRK 8: Eesti elanike turvatunne. Eesti elanike objektiivne informeerimine ning psühholoogilise kaitse arendamine, mis võimaldaks vältida vaenulike infomanipulatsioonide mõju. Tsiviilkontrollile alluvate ja liitlastega igakülgset koostööd tegevate eriteenistuste võimekuse oluline tõstmine.

Reformierakond

- ühendab siseriikliku situatsiooniseire ning -analüüsi võimekused
- suurendab kiirreageerimisvõimekust omavate politseinike hulka kaks korda ja arendab politsei koostööd Kaitseväge ja Kaitseliidu vastavate struktuuridega (nn roheliste mehikeste tõrjeprogramm)
- tõstab sisejulgeolekus töötajate palku, vaatab üle sisejulgeoleku süsteemi töötajate motivatsioonipaketi tervikuna sihiga motiveerida väljaõpetatud spetsialiste pikaajalisele teenistusele
- alustab debatti politseiniku baashariduse pikendamise üle
- parandab päästeteenistuse ja politsei varustatust, sealhulgas soetades lähiaastail *ca* 100 uut päästeautot ja *ca* 300 politseiautot. Enamiku väljavahetatavatest päästeautodest kingib riik vabatahtlikele
- võtab kasutusele uue e-politsei süsteemi, mis lihtsustab politsei tööd välitingimustes ja lühendab menetlustele kuluvat aega
- tugevdab veepäästevõimekust
- jätkab politsei- ja päästeteenistujate töötingimuste parandamist rajades uusi või rekonstrueerides olemasolevaid teenistushooneid
- arendab Tallinnas lõplikult välja Sisekaitseakadeemia põhiõppekompleksi. Rajab Narva Sisekaitseakadeemia praktikabaasi ning politsei kiirreageerimise võime väljaarendamiseks spetsiaalse väljaõppekeskuse. Sellega tagab Ida-Virumaal aastas vähemalt 100 täiendava vormikandja kohalolu
- toetab sisejulgeolekualast eelkutseõpet gümnaasiumides
- viib lõpuni häirekeskuse reformi, et inimesi abistavate päästeteenistuste – politsei ja kiirabi väljasõidud saaksid koordineeritud ühest kohast ja õige abi jõuaks seeläbi kiiremini kohale

- seadustab raskete kuritegude toimepanijatele täiendavate piirangute seadmise võimaluse (nt pedofiilidel jt seksuaalkurjategijatel ja narkokurjategijatel ei võimaldata muuta nime jmt)
- seab eesmärgiks vähendada aastaks 2025 õnnetuste arvu ja kahju Põhjamaade tasemele
- sätestab, et alates aastast 2020 tohib Eestis turule tuua vaid sisseehitatud 112 päästekutsungi automaatsüsteemiga sõiduautosid
- kaasab ühiskonna ohutusalase teadlikkuse tõstmiseks rohkem ühiskondlikke partnereid ennetustöösse
- parandab autoriõiguste tsiviilõiguslikku kaitset ning fookustab senisest enam tähelepanu võitlusele tarkvara- ja netipiraatlusele, mis ohustab rahvuslikku julgeolekut, kahjustab Eesti rahvusvahelist mainet ja kahandab maksutulud
- reguleerib seadusandlikult detektiivinduse
- hindab motiveeritud vabatahtlikke, tagab nii vabatahtlikele päästjatele (sh merepäästjatele), naabrialvele kui ka abipolitseinikele stabiilse rahastuse, toetab vabatahtlike päästjate koolitamist elupääste- ja erivõimekuste suurendamiseks ning vabatahtlike katusorganisatsioone
- kaasajastab julgeolekuasutuste tegevust reguleeriva seadusandluse
- suurendab Teabeameti luure- ja KAPO vastuluurevõimekust ning Keskkriminaalpolitsei võimekust raske kuritegevusega tegelemisel (sh eelarveid)
- kaasajastab julgeolekuasutuste tsiviilkontrolli süsteemi, et minimeerida korrupsiooni- ja kuritarvituste riski
- taotleb NATO liitlaste poolt ühiselt rahastatava vaba ajakirjanduse põhimõtetest lähtuva rahvusvahelise telekanali (*à la* CNN, BBC) loomist venekeelsena, programmiakendega piirkondlikeks saadeteks
- taotleb Rahvusringhäälingu (ERR) kujundamist Eesti kvaliteetajakirjanduse tippkeskuseks ja tõstab ERRis töötamise prestiiži ajakirjanike silmis (palku), peab avalik-õigusliku meedia ülesandeks Eesti demokraatlikest väärtustest lähtuva informatsiooni kättesaadavust kõikidele elanikkonnagruppidele

Eestis on 1,3 miljonit elanikku...

Aastal 2013 oli 3342 ajateenijat ...

... ja 14 138 kaitseliitlast

... ja 1700 reservõppustel osalenut.

EESMÄRK

Laiapõhjalise riigikaitse käsitlemise praktikasse rakendamine.
Teadlikkus kriisiolukorras kuidas, kus ja koos kellega tegutseda.

PROBLEEM

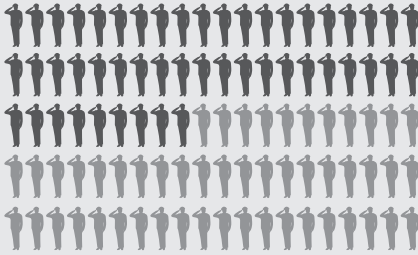
Täna puudub Eesti riigis võimalus omandada riigikaitsealaseid teadmisi neil, kes ei soovi ennast pikaajaliselt Kaitseliiduga siduda või pole mingil põhjusel saanud läbida ajateenistust.

LAHENDUS

2-NÄDALASED RIIGIKAITSEKURSUSED

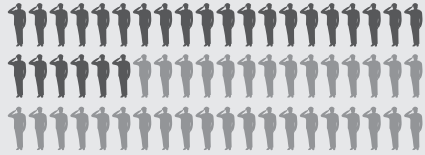
Iga riigikaitstes osaleda sooviv kodanik teab oma rolli ja ülesandeid rahvusliku julgeoleku tagamisel.

AASTAL > KUTSUTI OSALES
2012 > 5771 2993

*RESERVKOGUNEMISTEL OSALEJAD

AASTAL > KUTSUTI OSALES
2013 > 3084 1700

PROBLEEM

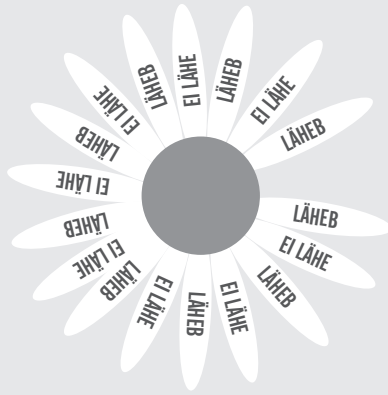
Reservkogunemistel osalevad aastast aastasse ainult pooled kutsututest, mis avaldab aga mõju reservõppuste kvaliteedile ja üksuste valmisolekule konfliktsituatsioonis tegutsemiseks.

Kaitseministeeriumi tellitud uuringu kohaselt ei ole 80 protsenti reservõppustel osalenud isikutest rahul õppekogunemistel osalemise eest saadava hüvitisega. Õppustel osaleja päevatasu on täna 27–40 eurot.

LAHENDUS KAITSEPAK

Kompenseerime kõigile
reservkogunemistel osalenutele
saamata jäänud reaalse igapäevase töötasu.

Näide: Allohvitser Toomas teenib 1200 eurot kuus (bruto) ehk 40 eurot päevas. Reservõppekogunemistel on allohvitseri päevatasu 30 eurot (bruto), mis tähendab tema pere eelarves kahepäevase õppe korral 140 eurost puudujääki.

PROBLEEM

Kuna ajateenistusse astuvad hetkel vähem kui pooled gümnaasiumilõpetajatest, täidab võimalikult paljude õppurite riigikaitseõpetuse läbimine olulise lünga Eesti laiapõhjalise riigikaitse süsteemis, kus olulisel kohal on iga kodaniku oskuslik tegevus konfliktiolukorras.

LÄHEB

LAHENDUS

KOHUSTUSLIK RIIGIKAITSEÕPETUS

Riigikaitseõpetust hakatakse järk-järgult õpetama kõigile gümnaasiumi- ja kutsekooliõpilastele. Riigikaitseõpetuse programm kestab kolm aastat.

ROBERT LAND ACADEMY*** NÄITED
MAAILMAST**Robert Land Academy Kanadas www.robertlandacademy.com**CARVER MILITARY ACADEMY**Carver Military Academy USA-s www.carvermilitary.org

---

EESMÄRK

Võimalus omandada põhihariduse baasil sõjalis-praktilise kallakuga keskharidust. Riigikaitsekoolid on pika ajalooga ja edukalt toimivad haridusasutused nii Ameerika Ühendriikides kui ka näiteks Kanadas.

LAHENDUS

RIIGIKAITSEGÜMNAASIUM

Praktilist keskharidust andev eliitõppeasutus, kus lisaks teoreetilisele ja praktilisele sõjalisele õppele pannakse rõhku reaalainete, keelte ning küberkaitsevaldkonna õpetamisele.

Riigikaitsegümnaasiumi lõpetajateks on koostöökogemuste ja liidriomadustega noored, kes on edukad nii sõjalises karjääris kui ka tsiviilsektoris.

Reformierakond
Parem Eesti Sinule

Sõdurigarantii

Tervisekindlustus

Suurem osa ajateenijatest lõpetab oma väljaõppe mai lõpus ning siirdub oma õpinguid jätkama septembris, mis tekitab kahekuulise perioodi, kus ta ei ole kaetud ravikindlustusega.

Hüvitis

Reamees 100 € +50% ehk 150 €

Nooremseersant 175 € +50% ehk 262,5 €

Seersant 200 € +50% ehk 300 €

ALATES 1.01.2015 (Vabariigi Valitsuse otsus 28.08.2014)

SÕDURIGARANTIIGA

EESMÄRK

Sõdurigarantiiga väärtustab Reformierakond ajateenijat tema panuse eest Eesti riigi kaitsmisse. Seejuures pakkudes ajateenijale suuremat materiaalist kindlustunnet teenistuse ajal ja pikemat tervisekindlustust ajateenistuse järgselt. Sõdurigarantii programmi eesmärk on ajateenistuse atraktiivsemaks muutmine.

LAHENDUS

SÕDURIGARANTII

Tagame ajateenistuse lõpetajatele esimese kolme kuu jooksul riigipoolse tervisekindlustuse ning suurendame ajateenijate hüvitist 50% võrra.